

LIFE IP CLIMATE – Subsidieaanvraag voor versnelde implementatie van de NL Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS)

DOCUMENT B – LIJST VAN OBSTAKELS

Details

- Contactpersoon: Jeroen van Leuken, Jeroen.van.leuken@rivm.nl
- Versie: 1.0
- Datum: 12 Juni 2018.

De inhoud van dit document is gebaseerd op de input van deelnemers van het werkatelier op 7 juni 2018 en de uitwerking hiervan tijdens de 3-daagse heisessie in Rotterdam van 10-12 juni 2018 onder leiding van een Logical Framework Adviseur.

De structuur van dit document is gebaseerd op die van de projectcyclus:

Beleid:	Ontwikkelen van beleid t.b.v. versterken van de veerkracht (preventie)
Identificatie:	het proces van gezamenlijk en gedragen onderkenning en causale probleemanalyse en daaraan gekoppeld de sociale, geografische en economische (PPP) effecten.
Formulering:	Bepalen van de focus, risico's, technische specificaties en organisatorische structuren (of evt. Tussentijdse bijstelling daarvan)
Financiering:	Financiering voor lange-termijn projecten met onduidelijk (maatschappelijk) rendement.
Uitvoering:	Aanpassing van ruimtelijk omgeving, processen, beleid, gedrag (burgers/professionals) aan de gevolgen van klimaatverandering (of evt. Tussentijdse bijstelling daarvan).
Monitoring:	Het in beeld brengen van de risicofactoren en de tussentijdse effecten daarvan op de voortgang van de uitvoering.
Evaluatie:	Het (tussentijds) leren van de behaalde resultaten ten opzichte van de probleemsituatie t.b.v. sturing op huidige formulering en toekomstige initiatieven.

1. Hoofdknelpunt 1

Kennis en kunde over de effecten van klimaatverandering en de effecten/effectiviteit van klimaatadaptatiemaatregelen is onvoldoende toegankelijk, begrijpelijk of beschikbaar voor decentrale actoren.

- a) Beleid
 - o Bollenschema's NAS laten alleen nog maar relatie zien, zonder grootte van effect [inhoudelijk]
 - o Probleemschets van KV in algemene termen: het wordt warmer, extremer, natter, droger, zeespiegel. We hebben problemen om ons aan te passen.
 - o Causaliteit tussen problematiek en effecten niet altijd duidelijk. [inhoudelijk]
 - o Effecten KA (positief/negatief) niet altijd bekend. [inhoudelijk]
- b) Identificatie
 - o Bollenschema's NAS laten alleen nog maar relatie zien, zonder grootte van effect [inhoudelijk]
 - o Effecten KV op binnenmilieu (incl. Volksgezondheid)
 - o Verschillende referentiepunten in methode: partijen hebben eigen methode en aanpak. Dat kan verschil in interpretatie geven Bijvoorbeeld: iedereen gebruikt andere stresstesten, andere data, etc. [inhoudelijk].
 - o Effecten KV zijn nog slecht zichtbaar (sluipende effecten) [proces]
- c) Formulering
 - o Kennis over effecten KV ontbreekt geheel/gedeeltelijk [inhoudelijk].
 - o Kennis over effectiviteit en effecten van (innovatieve) maatregelen ontbreekt geheel/gedeeltelijk (output-indicatoren). [inhoudelijk]
 - o Voordelen van meekoppelen zijn onduidelijk. [inhoudelijk]
 - o Geen goede kennisinfrastructuur en toegang tot begrijpelijke kennis(producten) [proces]
- d) Financiering
 - o **Geen**
- e) Uitvoering
 - o Specifieke kennis/kunde op uitvoeringsniveau. [inhoudelijk]
- f) Monitoring
 - o Veranderende risico's (bijv. o.b.v. 2021 KNMI scenario's). [inhoudelijk]
 - o Risicofactoren t.b.v. monitoring zijn niet of onvoldoende in beeld. [proces]
- g) Evaluatie
 - o Leren van andere trajecten, zodat niet telkens het wiel opnieuw uitgevonden wordt. [inhoudelijk]
 - o Leren per fase van de projectcyclus. [proces]
 - o Hoe kunnen andere regio's/steden profiteren van de opgedane lessen? (kennisverspreiding).[proces]
 - o Hoe kunnen we leren van andere landen? [proces]

2. Hoofdknelpunt 2

Klimaatadaptatie krijgt onvoldoende aandacht op de bestuurlijke agenda's doordat het een langetermijn-agenda betreft.

- a) Beleid
 - a. Negatief effect van KV op investerings- en vestigingsklimaat *[inhoudelijk]*
 - b. Competitie: andere opgaven soms urgenter dan KA *[inhoudelijk]*:
 - i. Bouwopgave
 - ii. Mitigatie
 - iii. Verstedelijking/krimp/ageing population
 - iv. Mobiliteit (→ Link met KA: bereikbaarheid/veiligheid)
 - c. KA wordt soms juist urgenter i.c.m. andere opgaven *[inhoudelijk]*:
 - i. Bodemdaling (op gebied van waterberging, CO2-emissie) [Programma Bodem & Ondergrond]
 - ii. Restricties historische binnensteden (verdichting/verstening, monumentenzorg, dreiging van KV voor cultureel erfgoed)
 - d. Kansen voor KA worden versterkt door sommige opgaven *[inhoudelijk]*:
 - i. Gezonde leefomgeving
 - ii. **Biodiversiteit (?)**
 - e. Korte-termijn visie/aanpak (gemeente/provincie/rijk) *[proces]*
 - f. Probleem om te agenderen *[proces]*
- b) Identificatie
 - a. Verschillende wensen/belangen op fysieke ruimte (te weinig ruimte). (n.B. verschil NL vs. Andere EU landen) *[inhoudelijk]*
- c) Formulering
 - a. Onvoldoende zicht op hoe het proces rondom RAS te organiseren. *[proces]*
 - b. Actoren zijn met eigen prioriteiten/belangen/agenda's bezig binnen grenzen van bijv. gemeente. *[proces]*
 - c. Verschillende prioriteiten over de bestuurslagen belemmeren de afstemming daartussen. Dit wordt beïnvloed door scala aan factoren, bijv. taal, grootte speelveld. *[proces]*
 - d. Waan van de dag versus de lange-termijn beleidsagenda (politiek-bestuurlijk geen interessant onderwerp). *[proces]*
- d) Financiering
 - a. Financieringsmodellen ontbreken. *[inhoudelijk]*
 - b. Onduidelijk rendement (monetair of MKBA) (KA is een investeringsvraagstuk, hoge investeringen). *[inhoudelijk]*
 - c. Verdienmodel onduidelijk, voor bedrijfsleven, financiers, verzekeringsmaatschappijen, investeerders. *[inhoudelijk]*
- e) Uitvoering
 - a. **Geen**
- f) Monitoring
 - a. **Geen**
- g) Evaluatie
 - a. **Geen**

3. Hoofdknelpunt 3

Er is een groot verschil in urgentiebesef tussen verschillende sectoren, partijen, regio's en tussen publieke en private actoren, en daarmee in de aanpak van klimaatadaptatie.

- a) Beleid
 - a. Agendering/urgentie: probleem om te agendering (bestuurlijk) *[proces]*
 - b. Probleem staat onvoldoende op het netvlies bij andere partijen (onvoldoende bewust van collectieve belang van het probleem). *[proces]*
 - c. Schade door KV kan zo groot zijn dat deze niet altijd wordt gedekt. Premies zijn niet altijd betaalbaar i.r.t. risico/schade. *[inhoudelijk]*
 - d. Andere opgaven soms urgenter dan KA *[inhoudelijk]*:
 - i. Bouwopgave
 - ii. Mitigatie
 - iii. Verstedelijking/krimp/ageing population
 - iv. Mobiliteit (→ Link met KA: bereikbaarheid/veiligheid)
 - e. Opgaven worden onvoldoende gekoppeld aan KA ter versterking van kansen *[inhoudelijk]*:
 - i. Gezonde leefomgeving
 - ii. Biodiversiteit (?)
 - f. Normen zijn verouderd of ontbreken (blokkeren innovatie in resilience). *[proces]*
 - g. Onevenwichtige verdeling kosten/baten tussen publiek/privaat, arm/rijk, heden/toekomst. *[proces]*
- b) Identificatie
 - a. Er is nog geen adaptatiepraktijk in andere sectoren, terwijl effecten van KV daar wel tot uiting komen. Behoefte aan verbreding naar andere sectoren (N.B. in andere EU-landen al veel verder). *[inhoudelijk]*
 - b. Perceptie/bewustzijn van het probleem laag. Daardoor ontbreekt draagvlak. *[proces]*
 - c. Perceptie t.a.v. eigenaarschap is laag. Iemand anders lost het wel op. *[proces]*
- c) Formulering
 - a. Normen zijn niet aangepast aan KNMI 2014 scenario's. *[inhoudelijk]*
 - b. Actoren (Particulieren, bedrijven, overheden, etc) moeilijk in beweging te zetten maatregelen te treffen. *[inhoudelijk]*
- d) Financiering
 - a. Onevenwichtige verdeling van klimaatschade, bijv. in kwetsbare groepen/wijken. *[inhoudelijk]*
- e) Uitvoering
 - a. Geen
- f) Monitoring
 - a. Geen
- g) Evaluatie
 - a. Geen

4. Hoofdknelpunt 4

De aanpak van klimaatadaptatie is op alle niveaus te verkokerd, zowel binnen als tussen overheden en andere actoren, en bemoeilijkt daardoor een integrale aanpak.

- a) Beleid
 - a. Conflict op EU-wetgeving of nationale wetgeving, bijv. Natura-2000 i.r.t. KA of mestwetgeving i.r.t. KA.
 - b. Verantwoordelijkheden onduidelijk [*proces*]
 - i. I.r.t. decentralisatie (bijv. wie organiseert de kennis?)
 - ii. Eenheid van taal tussen schaalniveaus en sectoren
 - c. Er zijn een hoop losse initiatieven/activiteiten waarin samenhang moet komen. [*proces*]
- b) Identificatie
 - a. Verschillende wensen/belangen op fysieke ruimte (te weinig ruimte). (n.B. verschil NL vs. Andere EU landen) [*inhoudelijk*]
 - b. Fragmentatie in het proces. (Oplossing: integraliteit (multidisciplinariteit) moet aan voorkant aan tafel). [*proces*]
 - c. Verkokerde aanpak (Oplossing: nieuwe vormen van samenwerking nodig, innovatief maatwerk) [*proces*]
- c) Formulering
 - a. Verkokerde aanpak in oplossing. [*inhoudelijk*]
 - b. Maatregelen die genomen worden zijn niet noodzakelijkerwijs gericht op meest urgente gebieden (collectieve verantwoordelijkheid vs. Individuele aanpak). [*inhoudelijk*]
 - c. Formulering in bestek/tender is soms te gespecificeerd (standaard oplossingen) en laat te weinig ruimte voor innovatieve oplossingen. Kan daardoor geen oplossingen bieden voor aanvullende problemen. Naarmate minder kennis beschikbaar is, wordt eerder teruggegrepen op traditionele aanpak. [*inhoudelijk*]
 - d. Onvoldoende tijdige investering in co-creatie/interactie (er ligt al een plan, maar wordt alleen nog maar om goedkeuring gevraagd). [*proces*]
- d) Financiering
 - a. Geschotte geldstromen binnen en tussen organisaties. [*inhoudelijk*]
- e) Uitvoering
 - a. Te weinig aanbod van grond (bijv. t.b.v. waterberging). [*inhoudelijk*]
 - b. Uitvoeringsprojecten hebben vaak of deels een particuliere verantwoordelijkheid. [*proces*]
 - c. Ingewikkelde samenwerking in grensoverschrijdende regionale aanpak. [*inhoudelijk*]
- f) Monitoring
 - a. Geen
- g) Evaluatie
 - a. Geen

5. Hoofdknelpunt 5

Klimaatadaptatie kan gepaard gaan met hoge investeringen.

- a) Beleid
 - a. Negatief effect van KV op het investerings- en vestigingsklimaat. *[inhoudelijk]*
 - b. Schade door KV kan zo groot zijn dat deze niet altijd wordt gedekt. Premies zijn niet altijd betaalbaar i.r.t. risico/schade. *[inhoudelijk]*
 - i. Mate van veerkracht verschilt per sector
 - c. Onevenwichtige verdeling kosten/baten tussen publiek/privaat, arm/rijk, heden/toekomst. *[proces]*
- b) Identificatie
 - a. Geen
- c) Formulering
 - a. Meekoppelen kan niet alleen meer opbrengst opleveren, maar ook meer problemen en kosten *[inhoudelijk]*
- d) Financiering
 - a. Financieringsmodellen ontbreken. *[inhoudelijk]*
 - b. Geschotte geldstromen binnen en tussen organisaties. *[inhoudelijk]*
 - c. Te weinig financiële middelen beschikbaar/gealloqueerd. Het gaat vaak om vrij kostbare projecten. *[inhoudelijk]*
 - d. Onduidelijk rendement (monetair of MKBA) (KA is een investeringsvraagstuk, hoge investeringen). *[inhoudelijk]*
 - e. Verdienmodel onduidelijk, voor bedrijfsleven, financiers, verzekeringsmaatschappijen, investeerders. *[inhoudelijk]*
 - f. Steeds veranderende subsidieregels. *[inhoudelijk]*
 - g. Innovatie is risicodragend, daarvoor is financiering(-smodel) nodig (welke rol overheid/bedrijfsleven). *[proces]*
- e) Uitvoering
 - a. Geen
- f) Monitoring
 - a. Geen
- g) Evaluatie
 - a. Geen